

VN/1036/2025

Yhteistyöalueeneuvottelu sisäinen YTA-alue

Aika: 17.1.2025 klo 10.30–15

Paikka: Scandic Tampere City-hotelli, Hämeenkatu 1, Tampere

Alueen edustajat

Etelä-Pohjanmaa

Lasse Hautala, aluehallituksen puheenjohtaja

Tero Järvinen, hyvinvointialuejohtaja

Kirsti Kähärä, johtajaylilääkäri, lääketieteen professiojohtaja

Tanja Penninkangas, sosiaalijohtaja, sosiaalityön professiojohtaja

Kanta-Häme

Kaisa Lepola, aluehallituksen puheenjohtaja

Olli Naukkarinen, hyvinvointialuejohtaja

Satu Ala-Kokko, toimialajohtaja, strategia ja integraatio

Pirkanmaa

Kari-Matti Hiltunen, aluehallituksen puheenjohtaja

Juhani Sand, hyvinvointialuejohtaja

Taru Kuosmanen, sosiaali- ja terveysjohtaja

Mika Kontio, konsernipalvelujohtaja

Jenni Ruokonen, yhteiskuntasuhdejohtaja, Sisä-Suomen YTAn koordinaattori

Puheenjohtaja

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja

Valtioneuvoston edustajat

Andreas Blanco-Sequeiros, johtaja, STM/OHO/OHJA

Lasse Ilkka, lääkintöneuvos, STM/TUTO/VAL

Elina Palola, johtaja, STM/YTO/LANU

Sirkku Pikkujämsä, lääkintöneuvos, STM/APO

Aleksi Yrttiaho, johtaja, STM/OHO/DITI

Teija Mikkola, neuvotteleva virkamies, VM/HVO

Antti Kuopila, neuvotteleva virkamies, STM/OHO (asiantuntijasihteeri)

sekä ministeriön etäosallistuja ko. asian kohdalla

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtajat osastopäällikkö Kari Hakari

VN/1036/2025

Puheenjohtajat avasi kokouksen kello 10.30. Hän toivotti osallistujat tervetulleiksi ja toivoi neuvottelusta vilkasta keskustelua ja alueen tilanteen läpikäyntiä. Hän myös mainitsi, että YTA-kokonaisuutta tullaan kansallisella tasolla tarkastelemaan hallituksen kevään puoliväliriihessä.

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätösesitys: Todetaan osallistujat, lyhyt esittäytyminen ja hyväksytään asialista muutoksitta.

Päätös: Hyväksyttiin asialista, todettiin osallistujat ja esittäydettiin.

3. Yhteistyöalue-sopimuksen tilannekuva

Andreas Blanco Sequeiros

Sosiaali- ja terveysministeriön johtaja Andreas Blanco Sequeiros kävi läpi ministeriön näkökulmasta sisäisen yhteistyöalueen YTA-sopimusta. Sisä-Suomen YTA-sopimus on hyväksytty keuhon 2024 aikana. Hyväksymistä edelsi laaja yhteinen valmistelu, joka tehtiin seuraavissa alatyöryhmissä: terveydenhuolto, sosiaalihuolto, pelastustoimi, ICT, sote:n valmius ja varautuminen sekä TKKI-toiminta. Sopimus sisältää em. palveluita ja toimintoja koskevien kohtien lisäksi ehdot muun muassa strategisesta yhteistyöstä, vaikutuksiltaan merkittävistä investoinneista ja sopimuksista, hankinnoista sekä kustannusten jaosta.

Sopimuksen ohjausryhmänä toimii yhteistyöalueen johtoryhmä. YTA-johtoryhmä seuraa sopimuksessa määriteltyjen toimenpiteiden edistymistä ja varsinainen toimeenpano ja sen koordinointi hoidetaan alatyöryhmissä.

Nykyinen Sisä-Suomen YTA-sopimus ei STM:n arvion mukaan ole riittävältä osin sote-järjestämislain YTA-pykälien, niitä tarkentavan YTA-sopimusasetuksen ja muun sote-järjestämisen lainsäädännön mukainen. YTA-sopimus ei vastaa lain kriteereitä.

Avauspuheenvuoron jälkeen kuultiin alueen näkemykset YTA-sopimuksesta ja sen sisällöstä. Alueen puheenvuoroissa korostettiin toimivaa yhteistyötä, jota työryhmissä viedään eteenpäin. Alue myös hämmästeli ministeriön tulkintaa sopimuksen lainmukaisuudesta. Alue päivittää YTA-sopimusta kun uudet valtuustot aloittavat. Prosessi on alueella edennyt hyvässä yhteisymmärryksessä.

Päätös: Kuultiin tilannekuva ministeriöiden ja alueiden tilanteesta. Keskustelu sisältöjen näkökulmista jatkuu kohdassa 4.

4. Yhteistyöalueen yhteistyön tilanne teemoittain

Teema: Erikoissairaanhoidon yhteistyö

Teemasta alusti ministeriön näkemyksen lääkintöneuvos Sirkku Pikkujämsä. Hän nosti esille (diat 8 ja 9) mm. kysymykset siitä, miten yhteistyöalueella suunnitellaan toimeenpantavan

VN/1036/2025

sairaala- ja päivystysverkostoa muuttavat terveydenhuoltolain säädökset ja alueiden omat muutosohjelmat, onko alueella suunniteltu omia yhteistyöselvityksiä erikoissairaanhoidon työnjaosta ja mitä toimenpiteitä aiotaan tehdä psykiatrian alojen järjestämisen turvaamiseksi.

Alue totesi vastauksissaan mm., että sairaalaratkaisu Valkeakosken osalta tehtiin jo ennen lainsäädännön muutosta, eikä muutos ole juurikaan näkynyt esim. päivystyksen kasvussa. Alueella on pitkät perinteet erikoissairaanhoidon yhteistyössä, ja hyvinvointialueuudistus ei ole tilanetta suuresti muuttanut. Alueella on mm. keskitetty lymfoona potilaiden hoitoa ja YTA-tasoisesti on suunniteltu ja huolehdittu peruslääkärikoulutuksesta, jota toteutetaan hajautetusti YTA alueella.

Alueella on tehty myös toimenpiteitä hoitotakuun toteuttamiseksi, mutta esim. psykiatriassa henkilöstöpula on suurta ja aiheuttaa ongelmia.

Kustannustenjaon osalta alue totesi, että laskutuksesta päättäminen on ensisijaisesti alueen sisällä ratkaistava asia. Alueen näkökulmasta on kuitenkin hyvä, että asetusmahdollisuus asiaan on olemassa, lähinnä tilanteessa, jossa hinnat nousisivat rajusti ilman perusteita. Asetus on kuitenkin valtakunnallinen kysymys. Ostot (ja laskutus) eivät aina myöskään noudata YTA-rajoja, vaan toimintaa on myös YTA-alueen ulkopuolelle.

Teema: Valmius ja varautuminen

Teemasta alusti ministeriön näkemyksen lääkintöneuvos Lasse Ilkka. Valmius on merkittävästi kehittynyt hyvinvointialue-rakenteen myötä, valmiussuunnittelu on yhtenäistynyt ja tilannekuvan luominen ja ylläpito parantunut. Viiden YTA:n malli on kulmakivi valtakunnalliseen suunnitteluun. Valmiuskeskukset ohjaavat valmiussuunnittelua.

Alue nosti esille puheenvuoroissaan, että koronan aikana tehtiin montaa asiaan, joista todettiin, että lainsäädäntöäkin tarvitaan monessa kohtaan. YTA-alueella on viety asioita yhteistyöryhmän kautta eteenpäin kulloisenkin tilanteen mukaan. Isoja kysymyksiä mm. hyvinvointialueen rajat ylittävä toiminta. Toimintakäytäntöjen yhdenmukaistaminen ja tuen antaminen ja saaminen on tehostunut.

Alue näkee kuitenkin riskinä, kahden ministeriön mallin varautumisen osalta. STM:n ja SM:n tilannekuvat erilaisia ja hankaloittaa esim. harjoittelua. Tilanne korostuu tiedon jakamisen kohdalla ja tiedon assymetria on hankala. Erilaiset tilannekuvat muodostavat riskin esimerkiksi kaupunkien ja soten välillä, mikä on haastava. Alueen mielestä valmiusasiaan muodostuu merkittävä riski kahden ministeriön toiminnasta varautumisen osalla. Valmiuskeskukset kokoavat toimintaa, ja muutoinkin on keskeistä, että tilannekuva on toimialariippumatonta.

Teema: Harvoin tarvittava tai erityisen vaativa sosiaalihuolto

VN/1036/2025

Teemasta alusti ministeriön näkemyksen johtaja Elina Palola. Neuvottelun painopisteenä on alueen valmistelutilanne vaativien tai harvoin tarvittavien sosiaalipalvelujen osalta ja erityisesti keskusteluun nostetaan lastensuojelun ja yliopistosairaalatasoisen lasten-/nuorisopsykiatrian hybridiyksiköt.

Alueella toimii sosiaalihuollon työryhmä, jossa viisi alatyöryhmää, joista yhdessä käsitellään mm. hybridiyksiköiden kehittämistä. Palveluissa pitää miettiä, mikä on YTA-tasoista ja mikä aluekohtaista, jotta asiakkaiden palvelut kohdentuvat oikein ja palvelutarpeiden mukaisesti. Alueen tulee miettiä yritetäänkö ratkaista ongelmia hallinnollisilla rakenteilla, vai toiminnan kehittämällä. Alueiden ongelmat ovat samankaltaisia, varmistettava miten saadaan oikea ammattilainen oikeaan kohtaan. Tulevat vuodet näyttää kuinka paljon kustannukset nousee vammaispalvelulain uudistuksen myötä. Ministeriönkin kannattaa seurata uudistuksen vaikutuksia, kustannuksia ja palvelua. Ikäihmisten palveluissa on tunnistettu vähiten YTA-tason palveluntarvetta.

Teema: ICT ja tiedonhallinta

Teemasta alusti ministeriön näkemyksen johtaja Aleksi Yrttiaho. Hän nosti esille mm. yhteistyöalueen suunnitelmat tarkentaa yhteistyöaluesopimukseen ICT:n ja tiedonhallinnan kirjauksia, jotta ne olisivat selkeästi seurattavia ja toimeenpantavia sekä miten yhteistyöalue on suunnitellut etenevänsä vaiheittain tiedonhallinnan yhtenäistämässä siten, että hyvinvointialueiden välisestä yhteistyöstä saadaan suurin hyöty? Miten tiedonhallinnan yhtenäistäminen tukee aikaisemmin nostettuja toiminnallisia muutoksia? Lisäksi hän nosti esille yhteistyöalueen tarpeen vahvistaa kyberturvallisuuskyykyiksiä sekä varmistaa kriittisen kyberturvallisuusosamisen.

Tiedonhallinnan yhtenäistämistä tarkastellaan säännöllisestö. Enemmän kuin tahdosta, on kyse aikatauluista ja rahoituksesta, alueiden lainanottovaltuudet eivät tahdo riittää investointien tekoon. Mikään alue ei tietoisesti pyri erilaisiin ratkaisuihin, mutta lainsäädännön ristiriidat hankaloittavat tilannetta. Alueet joutuivat vastaanottamaan jopa 10 vuoden sitovia sopimuksia kunnilta ja sairaanhoitopiiriltä, mikä osaltaan hankaloittaa yhteensovittamista. Rekisterien käytön haasteet aiheuttavat myös harmia ja hankinnan realiteetit tulevat vastaan, vaikka halua yhteistyöhön olisikin. Samoin EU-tason tuleva sääntely mietityttää aluetta. Hankintalainsäädäntöä tulee noudattaa myös tietohallintoon liittyvissä hankinnoissa.

Teema: TKKIO

Teemasta alusti ministeriön näkemyksen johtaja Jaska Siikavirta. Hänen nostojaan keskusteluun oli mm. kysymys, miten YTA-alueilla on edistytty TKKI-toiminnan tavoitteiden ja toteuttamisrakenteiden yhteensovittamisessa, miten työnjako ja yhteistyö TKKI-toiminnan sisällöissä ja

VN/1036/2025

rakenteissa tukevat palvelujärjestelmän eri tasojen toimintaa ja ovatko tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden osallistumisen edellytykset alueella riittävät.

Alueella valmisteluryhmä on toiminut aktiivisesti ja työskennellyt tehokkaasti. Ryhmä on käynnistänyt hyvinvointialueiden strategisen TKKIO-yhteistyöohjelman rakentamisen YTA-tasoisien tutkimus-, kehittämis-, koulutus-, innovaatio- ja osaamistoiminnan perustaksi. Ohjelmassa kuvataan tarkemmin valtuustokausittain päivitettävät yhteistyön painopisteet, tavoitteet ja tehtävät. Ohjelman laatisemista on sovittu YTA-sopimuksessa. Vuonna 2025 ryhmä keskittyy YTA:n TKKIO-yhteistyöohjelman työstämiseen, päätöksentekoon viemiseen ja toimeenpanon aloittamiseen.

Yhteistyötä tehty ohjelmatasolla myös yliopiston ja oppilaitosten kanssa. Tutkimuspuolen osalta resurssit ovat rajalliset, mutta niitä on jaettu hieman eri tavalla, jotta kaikille toimialoille riittäisi tutkimustoimintaa. Joillain osa-alueilla on myös näkynyt heikennyksinä.

Päätös: Kuultiin teemoittaiset tilannekuvat ministeriöiden ja alueiden tilanteesta sekä käytiin keskustelua. Yhteinen näkemys alueen tilanteesta syventyi sekä ministeriön että alueen näkökulmista.

5. Yhteenveto ja jatkotoimenpiteistä sopiminen

Mahdolliset jatkotoimenpiteistä kertoi johtaja Andreas Blanco Sequeiros. Mahdollisia jatkotoimenpiteiden vaihtoehtoja on tunnistettu viisi:

- Vaihtoehto 1: Hyvinvointialueet jatkavat voimassa olevilla tai vuoden 2025 aikana päivittyvillä yhteistyösopimuksilla vuoden 2025 ajan. *Nykyisen sote-järjestämislain mahdollistama.*
- Vaihtoehto 2: Yhteistyösopimusta on tarvittaessa muutettava. Muutos voi perustua yhden tai useamman hyvinvointialueen esitykseen tai sosiaali- ja terveysministeriön aloitteeseen. *Nykyisen sote-järjestämislain mahdollistama.*
- Vaihtoehto 3: Valtioneuvosto tekee YTA-sopimukset soveltuvilta osin hyvinvointialueiden puolesta (voimaan 1.1.2026 voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti). *Nykyisen sote-järjestämislain mahdollistama.*
- Vaihtoehto 4: Sote-järjestämislain YTA-pykäliä ja/tai YTA-sopimusasetusta tarkennetaan ja velvoittavuutta lisätään niiden asioiden osalta, joista YTA-tasoisesti on sovittava. *Edellyttää HE sote-järjestämislaista ja/tai päivitettyä YTA-sopimusasetusta.*
- Vaihtoehto 5: Viidelle yhteistyöalueelle säädetään järjestämisvastuu erikseen määrätyistä palveluista/tehtävistä. *Edellyttää HE sote-järjestämislaista ja terveydenhuoltolaista sekä päivitettyä YTA-sopimusasetusta ja terveydenhuollon keskittämisesetusta.*

Alue toivoi vuoropuhelun jatkumista ministeriöiden kanssa ja tarkennuksia siihen, mitkä ovat nykyisen sopimuksen kipukohdat. Alueen näkemyksen mukaan he kyllä pystyvät tekemään tarvittavat päivitykset sopimukseen.

VN/1036/2025

Päätösehdotus: Puheenjohtaja tekee yhteenvedon ja ehdotuksen jatkotoimenpiteiksi
Päätös: Puheenjohtaja Hakari veti lopuksi neuvottelun yhteen. On muodostunut hyvä yhteinen tilannekuva, missä Sisä-Suomen yhteistyöalueen valmistelussa tällä hetkellä mennään. Sopimuksen hyväksymisen jälkeen työ on ollut aktiivista ja on edennyt ja täydentää sopimuksen puutteita suhteessa lainsäädäntöön. Sopimus voimassa nyt 2025 loppuun ja päivitys käynnistetään pian. Ministeriö tuottaa tietoa, mitkä vaativat syventämistä tai tarkentamista tai jollain muulla sopimuksella sovittuna. ICT:n osalta tiekartta ja YTA-muistion perustelut ovat jatkotyön kannalta olennaisia.

6. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtajat Kari Hakari päätti neuvottelun klo 14.55

Kari Hakari
Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Juhani Sand
Vs. hyvinvointialuejohtaja
Pirkanmaan hyvinvointialue

Liitteet

Liite 1: Neuvottelun esitysmateriaali

VN/1036/2025-STM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Hakari Kari 913129191

2025-04-07

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sisäisen YTA-alueen neuvottelu

17.1.2025 klo 10.30–15

Scandic Tampere City-hotelli, Hämeenkatu 1,
Tampere

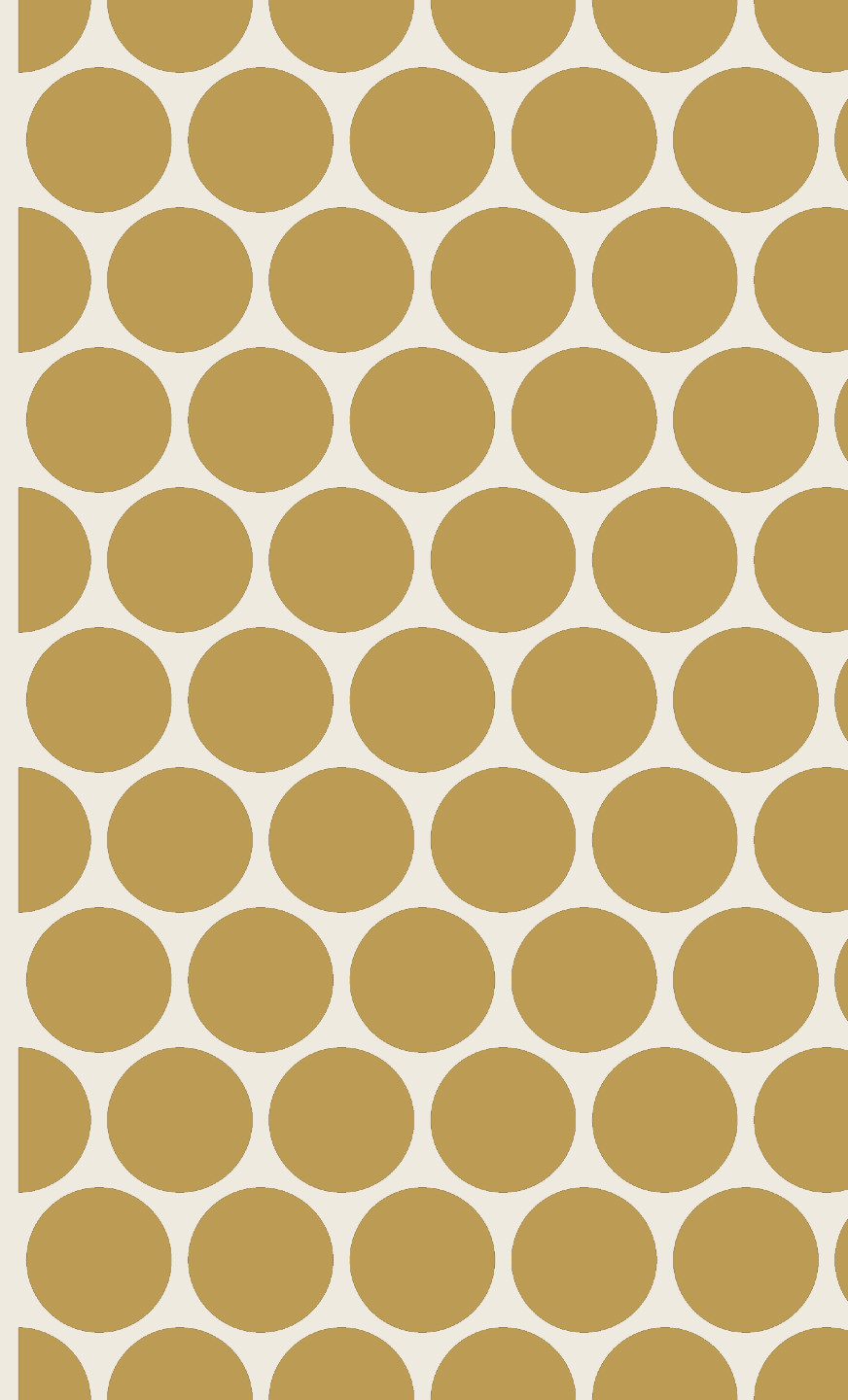
Asialista

1. Tilaisuuden avaus
2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen
3. Yleiskatsaus YTA-sopimuksen tilanteesta
4. YTA-neuvottelun teemat ja niiden sisällöt
5. Jatkotoimenpiteistä sopiminen
6. Tilaisuuden päätös

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Osallistujat kokoushuoneessa

Alueen osallistujat

Etelä-Pohjanmaa

Tero Järvinen, hyvinvointialuejohtaja

Kirsti Kähärä, johtajaylilääkäri, lääketieteen professiojohtaja

Tanja Penninkangas, sosiaali- ja terveysjohtaja, sosiaalityön professiojohtaja

Lasse Hautala, aluehallituksen puheenjohtaja

Kanta-Häme

Olli Naukkarinen, hyvinvointialuejohtaja

Satu Ala-Kokko, toimialajohtaja, strategia ja integraatio

Kaisa Lepola, aluehallituksen puheenjohtaja

Pirkanmaa

Juhani Sand, hyvinvointialuejohtaja

Taru Kuosmanen, sosiaali- ja terveysjohtaja

Mika Kontio, konsernipalvelujohtaja

Jenni Ruokonen, yhteiskuntasuhdejohtaja, YTA-koordinaattori

Kari-Matti Hiltunen, aluehallituksen puheenjohtaja

Ministeriön osallistujat

- Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja
- Andreas Blanco-Sequeiros, johtaja, STM/OHO/OHJA
- Lasse Ilkka, lääkintöneuvos, STM/TUTO/VAL
- Elina Palola, johtaja, STM/YTO/LANU
- Sirkku Pikkujämsä, lääkintöneuvos, STM/APO
- Aleksi Yrttiaho, johtaja, STM/OHO/DITI
- Teija Mikkola, neuvotteleva virkamies, VM/HVO
- Antti Kuopila, neuvotteleva virkamies, STM/OHO (asiantuntijasihteeri)

Osallistujat etäyhteydellä

Alueen osallistujat

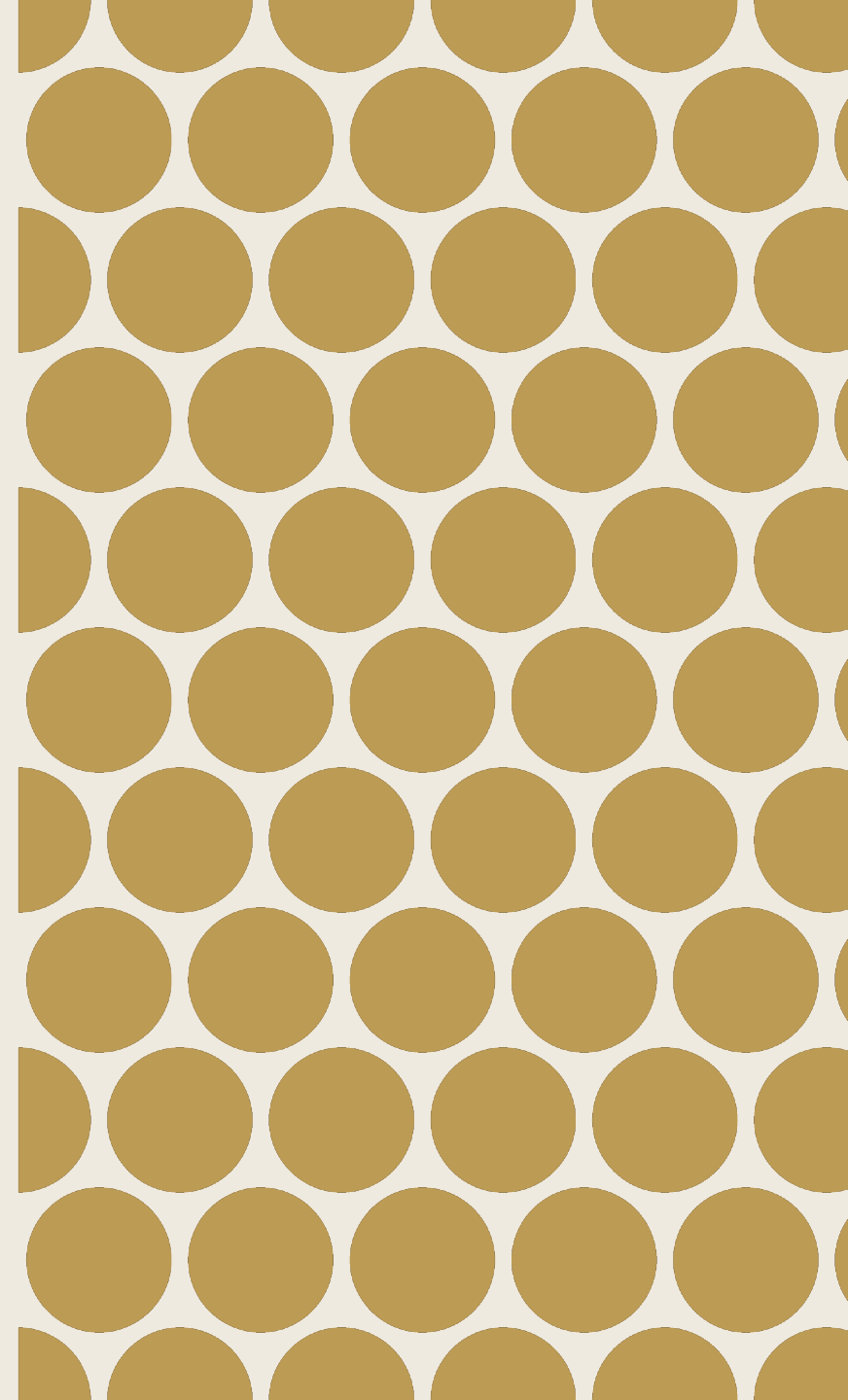
Ministeriön osallistujat

- Jaska Siikavirta, johtaja, STM
- Marjo Malja, sosiaalineuvos, STM
- Heta Kulla-Mykkänen, erityisasiantuntija, STM
- Henna Leppämäki, erityisasiantuntija, STM
- Hannele Ridanpää, THL

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Yleiskatsaus YTA-sopimuksen tilanteesta

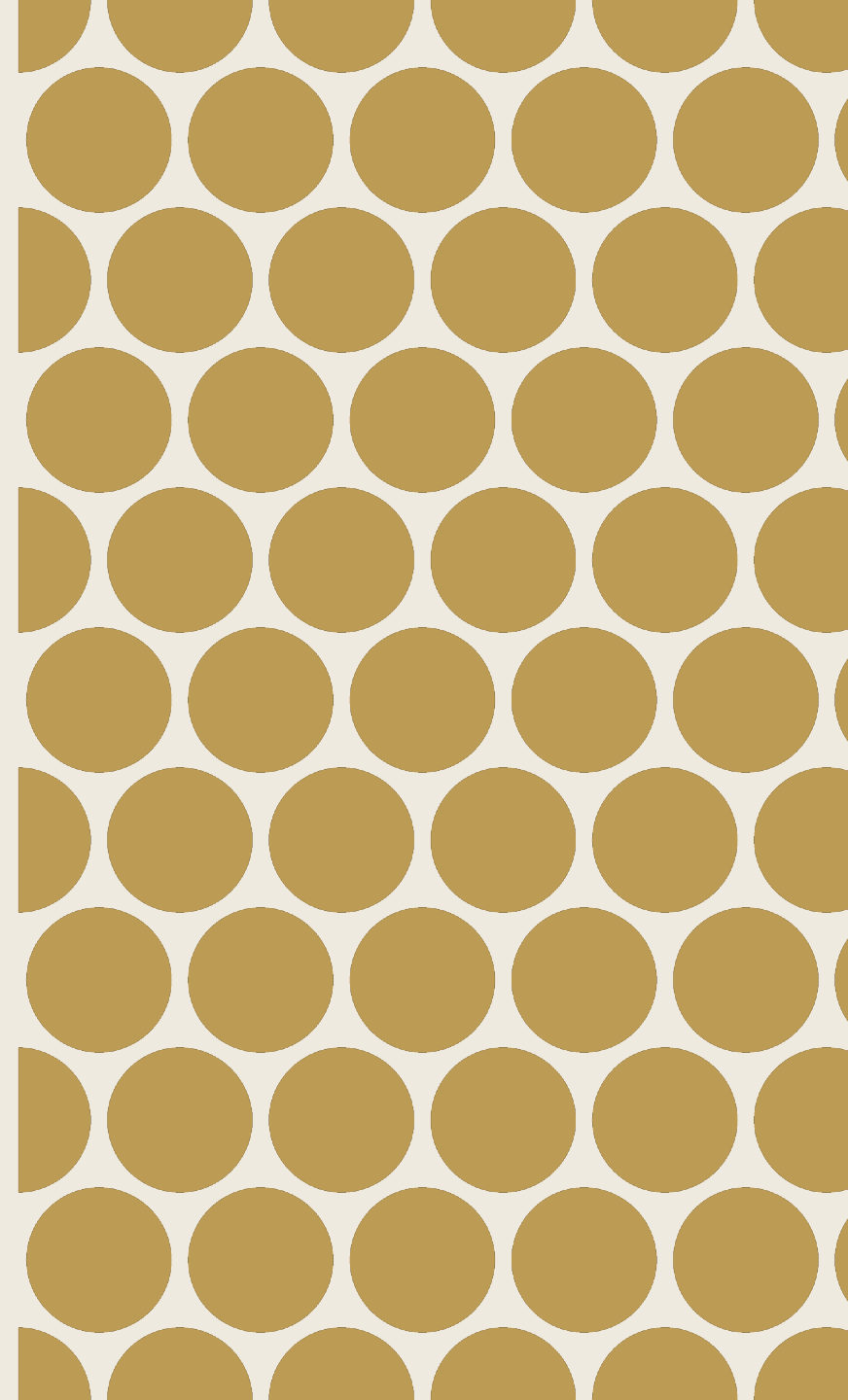
Yleiskatsaus YTA-sopimuksen tilanteesta

- Sisä-Suomen YTA-sopimus on hyväksytty kesän 2024 aikana. Hyväksymistä edelsi laaja yhteinen valmistelu, joka tehtiin seuraavissa alatyöryhmissä: terveydenhuolto, sosiaalihuolto, pelastustoimi, ICT, sote:n valmius ja varautuminen sekä TKKI -toiminta. Sopimus sisältää em. palveluita ja toimintoja koskevien kohtien lisäksi ehdot muun muassa strategisesta yhteistyöstä, vaikutuksiltaan merkittävistä investoinneista ja sopimuksista, hankinnoista sekä kustannusten jaosta.
- Sopimuksen ohjausryhmänä toimii yhteistyöalueen johtoryhmä. YTA-johtoryhmä seuraa sopimuksessa määriteltyjen toimenpiteiden edistymistä ja varsinainen toimeenpano ja sen koordinointi hoidetaan alatyöryhmissä.
- Nykyinen Sisä-Suomen YTA-sopimus ei STM:n arvion mukaan ole riittävältä osin sote-järjestämislain YTA-pykälien, niitä tarkentavan YTA-sopimusasetuksen ja muun sote-järjestämisen lainsäädännön mukainen.

Sosiaali- ja
terveysministeriö

YTA-neuvottelun teemat ja niiden sisällöt

Somaattinen erikoissairaanhoito

- Miten yhteistyöalueella suunnitellaan toimeenpantavan sairaala- ja päivystysverkostoa muuttavat terveydenhuoltolain säädökset ja alueiden omat muutosohjelmat?
 - Kokemukset Valkeakosken sairaalan ja Forssan perusterveydenhuollon päivystyksen muutosten vaikutuksista muihin sairaaloihin?
 - Potilasvirtojen ohjaaminen? Alueiden väliset sopimukset? Osaajien ja erityisosaamisen riittävyys? Leikkaustoimenpiteiden hankintasuunnitelmat?
 - 24/7 päivystyksen paineen hallinta: virka-aikaiset ratkaisut, kiirevastaanotot, kotiin viettävät ja digitaaliset palvelut?
- Onko alueella suunniteltu omia yhteistyöselvityksiä erikoissairaanhoidon työnjaosta?
- Minkä erikoisalojen järjestämisessä on vaikeuksia tai jopa kriisiytymistä (esim. silmätaudit)? Mitä toimenpiteitä alueella aiotaan tehdä?
- Mitä uusia yhteistyömuotoja alueella on suunniteltu?
 - Esimerkiksi: yhteiset virat tai osaajapooli? yhteiset päivystysringit?, toimintojen sopimusperusteinen keskittäminen? Muuta?

Psykiatrian alojen erikoissairaanhoido

- Mitä toimenpiteitä aiotaan tehdä psykiatrian alojen järjestämisen turvaamiseksi?
- Mitä yhteistyösopimuksessa on sovittu keskittämisasiasetuksen 4 §:n mukainen psykososiaalisten menetelmien alueellisen kokonaisuuden suunnittelun ja yhteen sovittamisen osalta ja mitä tullaan sopimaan alle 23-v terapiatakuun johdosta?
- Millaista yhteistyötä ja suunnitelmia YTA-alueella on erikoislääkärien (lasten-, nuoriso-, aikuispsykiatria) riittävyys varmistamiseksi (mm. päivystystoiminta ja tahdosta riippumattoman hoidon järjestäminen)?

Erikoissairaanhoidon yhteistyö

- YTA-alueen lymfoomapotilaiden hoito keskitetään Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Etelä-Pohjanmaan ja Kanta-Hämeen uudet lymfoomapotilaat tulevat kaikki keskitetysti Pirkanmaan onkologialle hoitoon. Diagnoosi ja alustavat tutkimukset tehdään omalla hyvinvointialueella, hoito Pirkanmaalla. Kummaltakin hyvinvointialueelta tulee noin 50 uutta potilasta vuodessa, mikä vaatii resurssien lisäämistä onkologialle.
- Sopimus ihotautilääkärityön turvaamisesta Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle Pirkanmaan hyvinvointialueen avulla. (vrt. aiempi Tähtisairaalan malli)
- YTA-tasoisesti suunnitellaan ja huolehditaan niin peruslääkärikoulutuksesta, jota toteutetaan hajautetusti YTA alueella, kuin myös erikoislääkärikoulutuksen yhtenäistämisestä KOVA-lääkäreiden verkoston avulla.
- Kuluvan kauden aikana hyviä käytänteitä on jaettu mm. lääkehoidon oppaan laatimisessa sekä pikkulasten RSV-infektioiden torjunnan ohjeistuksessa.
- Hoitotieteellinen toimintaohjelma on päivitetty YTA-tasoiseksi Sisä- Suomen yhteistyöalueen hoitotieteelliseksi toimintaohjelmaksi vuosille 2024–2027 yhdessä YTA-alueen hoitotyön professiojohtajien kanssa.

Havaintoja sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen ja valmiuden tilanteesta

Valmius on merkittävästi kehittynyt hyvinvointialue-rakenteen myötä

1. Valmiussuunnittelu yhtenäistynyt
2. Tilannekuvan luominen ja ylläpito

Asiat, joita tulee jatkokehityksessä huomioida

1. Valmiuskeskusten ohjaus vahvistuu. Miten se toimii mielestänne nyt?
2. Valmiussuunnittelun yhtenäisyys erityisesti hv-alueajat ylittäviin häiriötilanteisiin
3. Kansallinen valmiussuunnitteluportaali kaikilla hyvinvointialueilla käytössä
4. Soten tilannekuva kehittyy yhteistyössä valmiuskeskusten ja THL:n kanssa. Toimiiko tilannekuvan jakaminen YTAlle ja kansallisesti?

Uudet säädökset ja YTA-sopiminen

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7 luku HE 210/2024
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon **kansallinen valmiusryhmä** oltava nimettynä kaksi kuukautta lain hyväksymisen jälkeen. Edustajat viideltä yo-hyvinvointialueelta, yhdeltä muulta hyvinvointialueelta, Helsingin kaupungilta, HUS-yhtymästä ja valtiovarainministeriöstä. Nimeämispyynnöt lähtevät heti kun laki on vahvistettu.
- YTA-sopimuksissa sovittavia (Huom. Yhdessä STM:n kanssa):
 - Valmiuden säätelyn tasot ja hälytysjärjestelyt
 - Menettelyt eri valmiuden säätelyn tasoilla
 - YO-HVA:n tuki alueen muille hva:lle ja muiden hva:iden tuki yo-hva:lle
 - Periaatteet, joilla yta-alueen hva:n voimavaroja voidaan käyttää toisella yta:lla
 - Periaatteet, joilla yta:n hva:iden voimavaroja voidaan käyttää kansallisesti valtion viranomaisen kanssa sovittavalla tavalla
 - Muutoksia YO-hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän **hallintosääntöihin**
 - **Valmiuskeskuksen** vahvistuva ohjausrooli hyvinvointialueiden valmiussuunnittelussa

Valmius ja varautuminen

- YTA:n valmiussuunnittelun aloittaminen ja työn vaiheistus vuoden 2024 aikana.
- Sisä-Suomen sote-valmiuskeskus järjestää vuosittaisen varautumisen seminaaripäivän (toteutunut 2023 ja 2024), joka mahdollistaa alueen toimijoiden verkostoitumisen ja hyvien käytäntöjen jakamisen.
- Varautumisen vastinparit kokoontuvat säännöllisesti.
- Harjoitusyhteistyö YTA:lla on vahvistunut:
 - Yhteiset harjoitusten lisäksi harjoituksissa toimittu ristiin tarkkailijoina tai osallistuttu muilla tavoin.
- THL valmiuden tilannekuvan kerääminen on käynnissä ja sitä helpotetaan hankkimalla YTA:lle yhteinen tilannekuvajärjestelmä PAVAT.
- VAP-kierrokset valtakunnallisen ohjeen mukaan ovat kaikilla alueilla käynnissä.
- Vuonna 2024 Sisä-Suomen YTAlla ilmoitettuja häiriötilanteita 38 kpl
 - Häiriötilanteissa korostuvat erityisesti tietoliikennehäiriöt. Useita psykososiaalisen tuen näkökulmasta kuormittavia häiriötilanteita kesän ja syksyn aikana.
 - Pääosa häiriötilanneilmoituksista tullut Pirkanmaalta – tilannetta kehitetään tiedonkulun lisäämiseksi
- Vuoden 2025 painopisteitä ovat
 - YTA:n valmiussuunnittelun edistäminen ja yhteensovittaminen.
 - Hyvien käytäntöjen jakaminen ja yhteisten kehittämistarpeiden priorisointi.
 - Sotilaallisen voimankäytön skenaarioon varautumisen alueellinen yhteistyö.
 - YTA:n pelastustoimen tilanne- ja johtokeskus

Vaativat tai harvoin tarvittavat sosiaalihuollon palvelut: YTA-alueetasoisen yhteistyön edistäminen

Neuvottelun painopiste: Alueen valmistelutilanne vaativien tai harvoin tarvittavien sosiaalipalvelujen osalta.

Erityisesti keskustelussa

- **Lastensuojelun ja yliopistosairaalatasoisen lasten-/nuorisopsykiatrian hybridiyksiköt**
- Muu taustamateriaalin perusteella alueelta nouseva teema (esim. Barnahus, vaativat lasten ja nuorten päihdehuollon palvelut, ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten yksiköt, päihteitä käyttävien äitien ja vauvaperheiden palvelut)

Mihin asioihin tarvitaan alueen näkökulmasta eniten kansallista tukea?

- Toiveet mahdolliselle säädösvalmistelulle
 - Tarvitaanko esim. velvoittavia säädöksiä? Jos tarvitaan, niin mistä palveluista tai mihin asiaan ?

Harvoin tarvittava tai erityisen vaativa sosiaali- ja terveydenhuolto

- **Vaativa lastensuojelu ja muut vaativat sosiaalihuollon lapsiperheiden palvelut**
 - Käynnissä olevat hankkeet: Barnahus, Vaativa erotyöskentely, LASTA ym. (rahoitus 31.12.2025 saakka)
 - Tiettyjen konsultaatioryhmien YTA-yhteistyön tiivistäminen
 - Yhteiset koulutukset ja osaamisen vahvistaminen
 - Aloitettu keskustelu lastensuojelun sijaishuollon palvelukuvauksista, kilpailutuksesta ja mahdollisista yhteishankinnoista
 - Keskustelu verkostomaisen OT-keskuksen tarpeesta
- **Vammaispalvelut**
 - Lastensuojelun, vammaispalvelujen ja erikoissairaanhoidon yhteisasiakkuusprosessien kehittäminen
 - Vaativan erityisosaamisen määrittely vammaispalvelussa YTA- tasoisesti
 - Konsultaatorakenteet kompleksissa asioissa (SoTe) sekä monialainen yhteistyö

ICT ja tiedonhallinta

Miten yhteistyöalue on suunnitellut tarkentavan nykyisen yhteistyöaluesopimukseen ICT:n ja tiedonhallinnan kirjauksia, jotka ne olisivat selkeästi seurattavia ja toimeenpantavia?

Miten yhteistyöalue on suunnitellut etenevänsä vaiheittain tiedonhallinnan yhtenäistämisessä siten, että hyvinvointialueiden välisestä yhteistyöstä saadaan suurin hyöty? Miten tiedonhallinnan yhtenäistäminen tukee aikaisemmin nostettuja toiminnallisia muutoksia?

Miten yhteistyöalue vahvistaa kyberturvallisuuskyvykkyyksiä, varmistaa kriittisen kyberturvallisuusosaamisen ja ylläpitää alueellista kyberturvallisuuden tilannekuvaa esimerkiksi hyödyntämällä yhteisen valmiuskeskuksen rakenteita?

ICT ja tiedonhallinta

- Kanta-Hämeessä ja Etelä-Pohjanmaalla haetaan yhteistyökohteita tietoallas ja tietovarastoteknologian osalta
 - molemmilla alueilla on käytössä yhdenmukainen teknologinen ympäristö
- Inhouse-yhtiöiden kilpailutusten kautta pyritään tiivistämään yhteistyötä hyvinvointialueiden kesken niin YTA-tasoisesti kuin laajemminkin
 - Pirha on parhaillaan käynnistämässä suun terveydenhuollon kilpailutusta
 - Hankintayksikkönä toimii Istekki, ja se tarjoaa osallistumismahdollisuutta myös muille Sisä-Suomen YTA:n hyvinvointialueille
- Työryhmä pyrkii jakamaan tietoa ja parhaita käytäntöjä hyvinvointialueiden kesken. Lisäksi jaetaan tietoa keskeisten inhouse-yhtiöiden (Istekki ja 2M-IT) kilpailutuksista.

TKKI-toiminnan kehittäminen ja sosiaalialan osaamiskeskusten rooli (1/3)

1. Miten YTA-alueilla on edistytty TKKI-toiminnan tavoitteiden ja toteuttamisrakenteiden yhteensovittamisessa?

- **STM huomiot**

- **Nykytila:** Sisä-Suomessa on pitkäjänteistä yhteistyötä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa, erityisesti yliopistojen, korkeakoulujen ja alueen toimijoiden välillä. Yhteistyö sektoritutkimuslaitosten kanssa on vakiintunutta.
- **Haasteet:** Resurssien epätasainen jakautuminen eri toimijoiden välillä ja strategisen koordinoinnin puute heikentävät tavoitteiden yhtenäisyyttä.
- **Ehdotus:** Tavoitteiden ja rakenteiden yhteensovittamiseksi tulee luoda selkeämpiä ohjausrakenteita ja varmistaa riittävä resurssien kohdentaminen alueellisesti.

2. Miten työnjako ja yhteistyö TKKI-toiminnan sisällöissä ja rakenteissa tukevat palvelujärjestelmän eri tasojen toimintaa?

- **STM huomiot:**

- **Nykytila:** alueellista yhteistyötä on kehitetty, mutta yhteiset toimintamallit eivät ole täysin vakiintuneita. Työnjako alueellisen ja paikallisen tason välillä on osittain epäselvä.
- **Haasteet:** yhteistyön ja työnjaon määrittelyssä on puutteita, mikä hankaloittaa palvelujärjestelmän eri tasojen toimintojen tukemista.
- **Ehdotus:** määritellään yhteiset toimintamallit ja vastuut selkeämmin sekä kehitetään ohjausmekanismeja, jotka tukevat työnjakoa ja yhteistyötä palvelujärjestelmän eri tasoilla.

TKKI-toiminnan kehittäminen ja sosiaalialan osaamiskeskusten rooli (2/3)

3. Miten YTA-tason menettelytavat ohjaavat ja tukevat TKKI-toimintaa?

→ STM huomiot:

- **Nykytila:** Menettelytavat ovat toiminnassa, mutta niiden yhteensopivuus palvelujärjestelmän tarpeiden kanssa on osittain riittämätöntä.
- **Haasteet:** ohjeistukset ja käytännöt vaihtelevat, mikä luo epätasaista ohjausta YTA-tasolla.
- **Ehdotus:** yhdenmukaistetaan menettelytapoja jakamalla hyviä käytäntöjä ja varmistamalla, että ne vastaavat palvelujärjestelmän tarpeita.

4. Miten sosiaalialan osaamiskeskusten uusi rakenne ja tehtävät tukevat YTA-alueen TKKI-toiminnan kehittämistä ja yhteistyötä?

• STM huomiot:

- **Nykytila:** integraatio YTA-rakenteisiin on käynnissä, mutta edistyminen vaihtelee alueittain. Joillain alueilla yhteistyö terveydenhuollon ja koulutusjärjestelmän kanssa on kehittyneempää.
- **Haasteet:** sosiaalialan osaamiskeskusten rooli ja tehtävät ovat osittain epäselviä, mikä vaikeuttaa asetuksen tavoitteiden saavuttamista.
- **Ehdotus:** laaditaan konkreettisia yhteistyöhankkeita ja vakiinnutetaan käytäntöjä, jotka yhdistävät sosiaali- ja terveydenhuollon osaamista sekä tukevat osaamiskeskusten roolia YTA-rakenteissa.

TKKI-toiminnan kehittäminen ja sosiaalialan osaamiskeskusten rooli (3/3)

5. Ovatko tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden osallistumisen edellytykset riittävät?

- **STM huomiot:**

- Nykytila: alueella on hyvät perusedellytykset tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden osallistumiselle, mutta resurssit ja yhteistyön puitteet eivät ole täysin riittäviä.
- Haasteet: yhteisten tavoitteiden puute ja tutkimustiedon hyödyntämisen haasteet hidastavat osallistumista.
- Ehdotus: parannetaan osallistumisen edellytyksiä mm. selkeyttämällä rooleja ja tukemalla tutkimustiedon jalkauttamista käytäntöön.

6. Miten YO-sairaala ylläpitävän HVA:n ohjaus- ja koordinaatiotehtävät toteutuvat sosiaali- ja terveydenhuollossa?

- **STM huomiot:**

- Nykytila: yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen rooli on vahva terveydenhuollon tutkimuksen osalta, mutta sosiaalihuollossa ohjaus- ja koordinaatiotehtävät ovat vähemmän kehittyneitä.
- Haasteet: sosiaalihuollon integrointi yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen toimintaan on puutteellista eikä sen rooli tue riittävästi YTA-tason tavoitteita.
- Ehdotus: täsmennetään yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen ohjaus- ja koordinaatiotehtäviä erityisesti sosiaalihuollon osalta ja kehitetään toimintamalleja, jotka tukevat tasapuolisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeita.

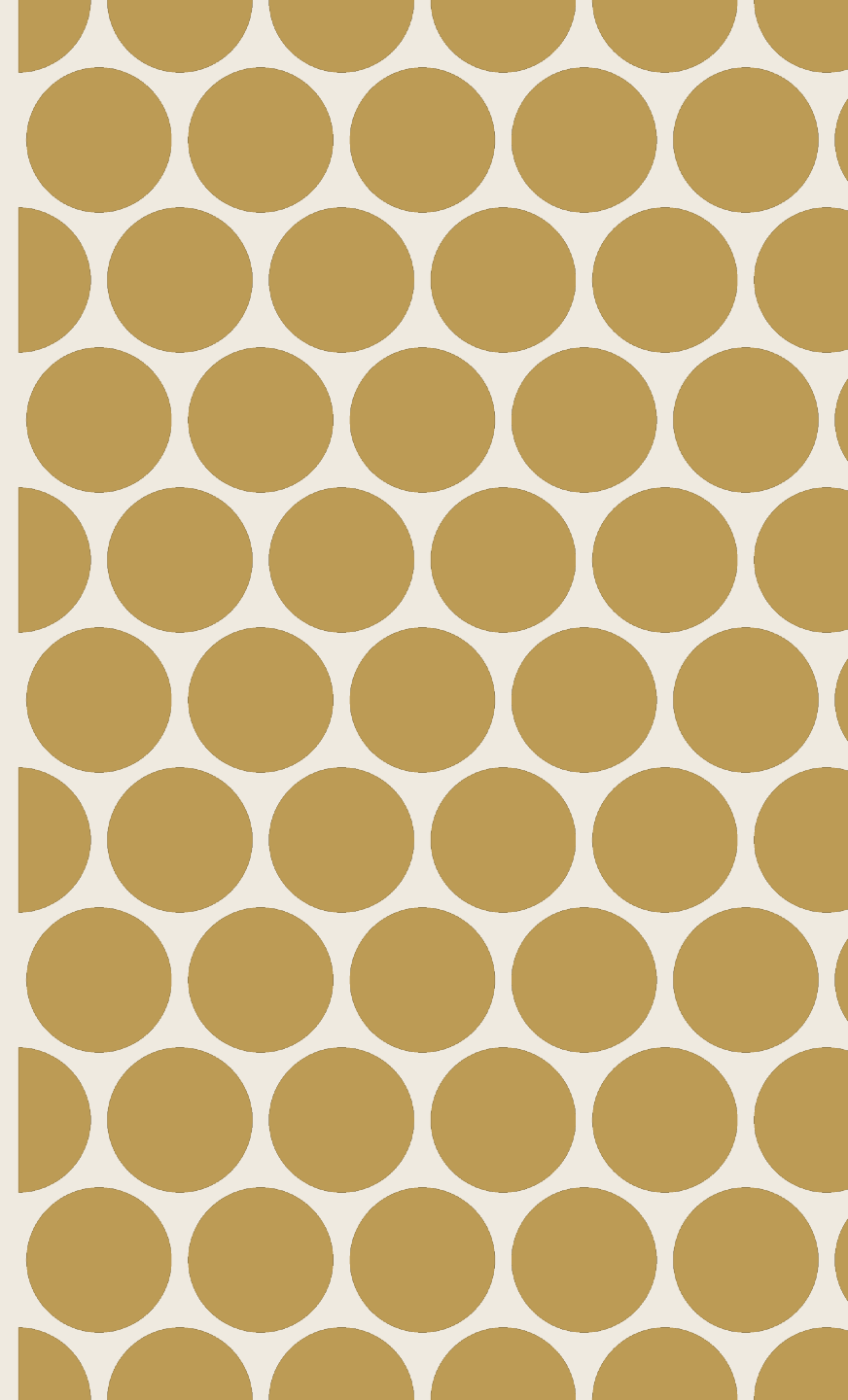
TKKIO

- Ryhmä on käynnistänyt hyvinvointialueiden strategisen **TKKIO-yhteistyöohjelman** rakentamisen YTA-tasoisena tutkimus-, kehittämis-, koulutus-, innovaatio- ja osaamistoiminnan perustaksi. Ohjelmassa kuvataan tarkemmin valtuustokausittain päivitettävät yhteistyön painopisteet, tavoitteet ja tehtävät. Ohjelman laatimisesta on sovittu YTA-sopimuksessa.
- Vuonna 2025 ryhmä keskittyy YTAn TKKIO-yhteistyöohjelman työstämiseen, päätöksentekoon viemiseen ja toimeenpanon aloittamiseen.

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Jatkotoimenpiteistä sopiminen

Jatkotoimenpiteet

- YTA-neuvotteluiden jälkeen STM valmistelee helmikuun 2025 aikana ehdotuksen Sisä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueille tarvittavista toimenpiteistä YTA-sopimisen saattamiseksi sote-järjestämislain, YTA-sopimusasetuksen ja muun sote-järjestämisen lainsäädännön mukaiseksi.

Mahdolliset jatkotoimenpiteet 1/2

- **Vaihtoehto 1:** Hyvinvointialueet jatkavat voimassaolevilla tai vuoden 2025 aikana päivittyvillä yhteistyösopimuksilla vuoden 2025 ajan. ***Nykyisen sote-järjestämislain mahdollistama.***
- **Vaihtoehto 2:** Yhteistyösopimusta on tarvittaessa muutettava. Muutos voi perustua yhden tai useamman hyvinvointialueen esitykseen tai sosiaali- ja terveysministeriön aloitteeseen. ***Nykyisen sote-järjestämislain mahdollistama.***
- **Vaihtoehto 3:** Valtioneuvosto tekee YTA-sopimukset soveltuvilta osin hyvinvointialueiden puolesta (voimaan 1.1.2026 voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti). ***Nykyisen sote-järjestämislain mahdollistama.***

Mahdolliset jatkotoimenpiteet 2/2

- **Vaihtoehto 4:** Sote-järjestämislain YTA-pykäliä ja/tai YTA-sopimusasetusta tarkennetaan ja velvoittavuutta lisätään niiden asioiden osalta, joista YTA-tasoisesti on sovittava. ***Edellyttää HE sote-järjestämislaista ja/tai päivitettyä YTA-sopimusasetusta.***
- **Vaihtoehto 5:** Viidelle yhteistyöalueelle säädetään järjestämisvastuu erikseen määrätyistä palveluista/tehtävistä. ***Edellyttää HE sote-järjestämislaista ja terveydenhuoltolaista sekä päivitettyä YTA-sopimusasetusta ja terveydenhuollon keskittämisesetusta.***

Kiitos!

Sosiaali- ja
terveysministeriö